

14. *Néhai Király József pécsi püspök által Komárommegye katólikus nemes ifjúsága részére tett iskolai ösztöndíj-alapítvány története 1849-től 1861-ig, az alkotmány visszaállításáig.* Írta Németh Vilmos. (A pannonthalmi szt.-Benedek-rend komáromi négyosztályú kath. gymnasiuma.) Az értekezés igen lelkiismeretes forrástanulmány a localis érdekű alapítvány történetéből.

15. *Szvorényi József 1816—1892.* Írta Kassuba Domokos. (A ciszterci rend egri kath. főgymnasiuma.) Ez értekezés vagy helyesebben emlékbeszéd, melyet az intézet évváró ünnepén olvasott fel írója, elismerésre méltó gonddal rajzolja a magyar tanügy és nyelvtudomány kiváló képviselőjének életét és működését, kit 1892. évi decz. 11-ikén, 76 éves korában szolgált ki a halál munkatársai köréből. Szülőházától, a borsodmegyei Sáta községe kántortanítójának házától kezdve, kiséri Szvorényi Józsefet végig hosszú, munkás pályáján, számot adva gyermekkori benyomásairól, gymnasiumi tanulmányairól Egerben, növendékpapi életéről ugyanott, első irodalmi kísérleteiről, melyeket «Romvay» álnév alatt közölt a «Honművész»-ben és az «Anasztasia»-ban, tanársága kezdetéről 1839-ben, a székesfehérvári gymnasium grammatikai második osztályában, 1845-iki akadémiai pályázatáról a «Magyar Ékesszókötés»-sel — s így tovább irodalmi munkásságának minden lépéséről, tudós értekezéseiről, tankönyveiről, pædagogiai elmékedéseiről, iskolabeszédeiről, valamint érdekes barátságairól is Tárkányival, Danielikkal, Szemere Pállal stb. — A jeles emlékbeszédhez Szvorényi hátrahagyott iratainak teljes jegyzéke is csatlakozik.

16. *XIII. Leo pápa és a művelődés.* Írta dr. Greksa Kázmér. (A ciszterci rend egri kath. főgymnasiumának értesítője.) Ezen a pápának 1893-ban ünnepelt félszázados főpapi jubileuma alkalmából írt panegyrikus annyiban érdekel bennünket, a mennyiben legterjedelmesebb része azon érdemekkel foglalkozik, melyeket XIII. Leo működése a nevelés körül tud felmutatni. Ügyes összeállításban olvashatjuk itt, hogy a katolikus egyház feje mily széleskörű munkásságot fejt ki az iskola érdekében is, hogyan figyelmeztet classikus latinsággal írt bulláiban az iskola és nevelés bajaira és szükségleteire, és mennyit tesz anyagilag a közoktatás különböző ágainak fejlesztésére az egész világon — Európában épügy, mint a többi földrészekben.

17. *Calasanzii sz. József, a Kegyes Tanítórend alapítója.* Írta dr. Erdélyi K. (Temesvári k. r. főgymnasium.) A Kegyes Tanítórend alapítója, kit a szegény nép gyermekeinek nevelése körül szerzett érdemeiért méltán szoktak Pestalozzival is összehasonlítani, megérdemli, hogy emlékéit fel-fel elevenítse a gyakorlati pædagogia történetírása. S különösen mi magyarok, kiknek nevelésügye sokat köszön ezen érdemekben gazdag rendnek, hálásan emlékezhetünk meg alapítójáról, e férfiúról, ki

